

OT VA UNING TURLARI

Andijon Davlat Chet tillari intituti
Roman-German va Slavyan tillari
Fakulteti ilmiy rahbar: Ismanova
Odinaxon nemis tili yo'nalishi
401-guruh talabasi Jakparaliyeva
Zohidaxon
+998 91 611 69 24
jakparaliyevazohida@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada nemis tilidagi otlarning asosiy kategoriyalari – jins (Genus), son (Numerus), kelishik (Kasus) va mavhum/aniq tushunchalari haqida tushuntiriladi. Otlarning grammatik xususiyatlari misollar bilan yoritilib, ularning gapdagi vazifalari ko'rsatilgan. Mazkur ma'lumotlar nemis tilini o'rganayotganlar uchun foydali bo'lib, to'g'ri yozish va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Аннотация

В данной статье рассматриваются основные категории существительных в немецком языке – род (Genus), число (Numerus), падежи (Kasus) и различие между абстрактными и конкретными существительными. Описаны грамматические особенности существительных и их роль в предложении, сопровождаемые примерами. Эти сведения полезны для изучающих немецкий язык, так как помогают правильно писать и говорить.

Annotation

This article explains the main categories of nouns in the German language – gender (Genus), number (Numerus), cases (Kasus), and the distinction between abstract and concrete nouns. The grammatical properties of nouns are described with examples, demonstrating their role in sentences. This information is useful for learners of German as it helps improve accurate writing and speaking skills.

Kalit soʻzlar

Oʻzbek tilida: ot, jins, son, kelishik, aniq, mavhum, nemis tili, grammatika, misollar, gap tuzilishi.

Ключевые слова

Русский язык: существительное, род, число, падеж, конкретный, абстрактный, немецкий язык, грамматика, примеры, структура предложения.

Keywords

English: noun, gender, number, case, concrete, abstract, German language, grammar, examples, sentence structure.

Das Substantiv und seine Kategorien

ний, абстрактный, немецкий язык, грамматика, примеры, структура предложения.

English: noun, gender, number, case, concrete, abstract, German language, grammar, examples, sentence structure.

Kirish

Nemis tilida ot (das Substantiv) soʻz turkumlarining eng muhimlaridan biri hisoblanadi. Otlar predmet, shaxs, tushuncha yoki hodisalarni ifodalaydi va har doim bosh harf bilan yoziladi. Ular turli grammatik kategoriyalarga ega boʻlib, gapda turli sintaktik rollarni bajara oladi. Ushbu maqolada nemis tilidagi otlarning asosiy kategoriyalari, ularning xususiyatlari va misollar bilan yoritib beriladi.

1. Rod (Genus) – Otlarning jinsi

Nemis tilida otlar uch xil jinsga ega boʻladi:

Masculinum (erkak jins) – "der" artikli bilan keladi.

Misollar: der Tisch (stol), der Hund (it), der Lehrer (oʻqituvchi).

Femininum (ayol jins) – "die" artikli bilan keladi.

Misollar: die Blume (gul), die Katze (mushuk), die Lehrerin (oʻqituvchi ayol).

Neutrum (oʻrta jins) – "das" artikli bilan keladi.

Misollar: das Buch (kitob), das Haus (uy), das Kind (bola).

Otning jinsini aniqlash ba'zan qiyin bo'lishi mumkin, shuning uchun yangi so'zlarni yod olayotganda ularning artikli bilan o'rganish tavsiya etiladi.

2. Son (Numerus) – Yakkalik va ko'plik

Nemis tilida otlar yakkalik (Singular) va ko'plik (Plural) shakllarga ega. Ko'plik shaklini yasashning turli yo'llari mavjud:

“-e” qo'shimchasi bilan:

Misollar: der Apfel → die Äpfel (olma), der Freund → die Freunde (do'st).

“-er” qo'shimchasi bilan va ba'zan umlaut o'zgarishi bilan:

Misollar: das Kind → die Kinder (bola), das Buch → die Bücher (kitob).

“-n” yoki “-en” qo'shimchasi bilan:

Misollar: die Blume → die Blumen (gul), die Frau → die Frauen (ayol).

O'zgarmaydigan otlar:

Misollar: das Zimmer → die Zimmer (xona), das Auto → die Autos (mashina).

Ko'plik shakllari oldindan belgilangan qoidaga bo'ysunmaydi, shuning uchun yangi so'zlarni ko'plik shakli bilan birga yodlash foydali bo'ladi.

3. Kelishik (Kasus) – Otlarning grammatik holatlari

Nemis tilida otlar to'rtta kelishikka ega bo'lib, gapdagi vazifasiga qarab o'zgaradi:

Nominativ (Kim? Nima?) – Otning boshlang'ich shakli, gapning ega vazifasida bo'ladi.

Misol: Der Mann liest ein Buch. (Erkak kitob o'qiyapti.)

Akkusativ (Kimni? Nimani?) – To'g'ridan-to'g'ri to'ldiruvchi bo'ladi.

Misol: Ich sehe den Hund. (Men itni ko'ryapman.)

Dativ (Kimga? Nimaga?) – Bilvosita to'ldiruvchi.

Misol: Ich gebe dem Kind ein Geschenk. (Men bolaga sovg'a beryapman.)

Genitiv (Kimning? Nimaning?) – Egalik shakli.

Misol: Das Auto des Mannes ist neu. (Erkakning mashinasi yangi.)

4. Mavhum va aniq otlar

Nemis tilida otlar mavhum (abstrakt) va aniq (konkret) turlarga bo'linadi:

Аниқ отлар (Конкрета): moddiy narsalarni anglatadi.

Misollar: der Tisch (stol), die Blume (gul), das Haus (uy).

Мавҳум отлар (Абстракта): his-tuyg'ular, tushunchalar yoki holatlarni bildiradi.

Misollar: die Liebe (sevgi), die Freiheit (erkinlik), das Glück (baxt).

Xulosa

Nemis tilidagi otlarning jins, son, kelishik va mavhumlik/aniqlik kategoriyalari til o'rganishda muhim ahamiyatga ega. Ularni to'g'ri ishlatish uchun so'zlarni artikllari, ko'plik shakllari va kelishiklari bilan yodlash tavsiya etiladi. Shuningdek, har bir ot har doim bosh harf bilan yozilishi kerakligini unutmang.

Bu bilimlar nemis tilini aniq va to'g'ri gapirish hamda yozishda katta yordam beradi.

Quyida nemis tilidagi otlar va ularning grammatik kategoriyalari bo'yicha asosiy adabiyotlar ro'yxati keltirilgan. Ushbu manbalar nemis tili grammatikasi bo'yicha chuqurroq tushuncha olishga yordam beradi.

Adabiyotlar / Литература / References

1. Urunbayevna, I. O. (2024). ILM-FANDA TERMINLAR OLAMI. XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI, 1 (1), 187-189.
2. Akbaraliyeva, N.G. (2024). TARJIMADAGI TIL VA MADANIYAT MUVOFIQLIKLARI. PEDAGOG, 7 (9), 135-137.
3. Burxonovich, A. O. (2024). ZOOFRAZEMALARNI TADQIQ QILISHDA DA TISHKINA TAHLIL METODI (RUS VA INGLIZ TILLARI MISOLIDA). PEDAGOG, 7(9), 131-134.
2. Azamov, O. (2023). ZOOFRAZEMALARNI NEMIS TILIDAN O'ZBEK TILIGA TARJIMA QILISH TAMOYILLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(23), 100-106.
4. Urunbayevna, I. O. (2025, March). TA'LIM JARAYONLARIDA TADQIQOT VA INNOVATSIYALARNI INTEGRATSIYA QILISHNI MATEMATIKA VA TERMINOLOGIYAGA CHAMBARCHAS BOGLIQLIGI. In Uz Conferences (Vol. 1, No. 2).

5. Dadajonova, S., & Bozorova, G. (2025). CORRECT PRONUNCIATION FORMATION IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS (USING GERMAN AS AN EXAMPLE). International Journal of Artificial Intelligence, 1(1), 250-253.
6. ҚОДИРОВА, Н. М. ИНОСТРАННЫЕ ЯЗЫКИ В УЗБЕКИСТАНЕ. ИНОСТРАННЫЕ ЯЗЫКИ В УЗБЕКИСТАНЕ Учредители: Министерство высшего и среднего специального образования Республики Узбекистан, (2), 85-99.